

Tomba del Ramon Vila Capdevila "Caracremada"

Castellnou de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cementiri de Castellnou de Bages
Emplaçament A l'entrar al cementiri, a mà esquerra

Coordenades:

Latitud: 41.83414
Longitud: 1.83778
UTM Est (X): 403497
UTM Nord (Y): 4632014

Classificació

Número de fitxa 08062-78
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1963
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Castellnou de Bages. Pl. de l'Església, s/n. Castellnou de Bages - 08251

Fitxes associades:

[Cementiri de Castellnou de Bages](#)

Autoria de la fitxa Laura Llorens Travé i Jordi Tornés Bes

Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2007 - 01:00

Descripció

Ramon Vila Capdevila "Caracremada" va ser enterrat a l'agost del 1963 en un lloc discret, al costat de l'església de Castellnou de Bages, als peus de la façana de Ponent de l'antiga casa rectoral, dins el recinte de l'antic cementiri, ja llavors sense ús, sense creu ni referència. L'any 1999 les restes de Ramon Vila van ser exhumades arran de les obres de restauració i millora de l'església, casa rectoral i cementiri. Les restes es van dipositar dins una caixa de fusta de bolondo, on a l'interior, a part de les restes òssies s'hi va dipositar una moneda de cent pessetes i un text que diu: "Ramon Vila Capdevila 'Maroto', 'Caracremada'. Peguera (Fígols, Berguedà), 2 d'abril de 1908. Castellnou de Bages (Bages), 7 d'agost de 1963. Enterrat a Castellnou el 8 d'agost de 1963. Les seves restes descansen en aquesta caixa des del 23 de juliol de 1999". La caixa amb les seves restes es van dipositar a la torre de l'antic cup del mas de Can Batista transformada en fossar, condicionada a l'efecte. Les seves restes estan separades per una paret de totes les restes humanes aparegudes durant les excavacions fetes fins llavors per les obres de rehabilitació i restauració de l'entorn de l'església i el cementiri. El fossar es troba darrera la capçalera de l'església, dins l'actual cementiri. Actualment hi ha una placa identificativa.

Observacions:

(Continuació història) Les circumstàncies de la seva mort estan envoltades de misteri i llegenda, segons Vila Rovira, va ser abatut d'un tret a la cama i, després de defensar-se, es va amagar darrere unes pedres, però una segona bala li va provocar la mort. El més probable és que morís poc després. Altres versions expliquen que va estar agonitzant durant tota la nit i que la Guàrdia Civil no va gosar acostar-s'hi fins que es va fer de dia per la por que li tenien. La notícia de la seva mort es va estendre ràpidament pel Bages i el Berguedà i deien: " En Maroto és mort!, l'han matat les cadeneres!". L'endemà, després de realitzar-li l'autòpsia, va ser enterrat a l'antic cementiri de Castellnou, ja sense ús, i sense cap creu ni referència. Amb la mort de Ramon Vila Capdevila, arribà el final històric de la lluita dels maquis antifranquistes a Catalunya.

Història

Ramon Vila Capdevila va néixer a Peguera (Fígols, Berguedà) el 2 d'abril de 1908, en una casa anomenada Can Maroto, d'on prové un dels seus sobrenoms. A més de Maroto, també era conegut com Pasos Largs o Caracremada, nom amb què, segons alguns autors, va ser rebatejat per la policia i la premsa, possiblement per les cremades que li havia fet un llamp que li desfigurà la part dreta del rostre, el 1923, quan era a la masia Casa Jorba de Castellar de Riu, fent feines de pagès amb la seva mare, que va morir arran d'aquest accident. D'un valor i coratge personal extraordinari mai no va tolerar el feixisme, que va combatre fins a la mort. L'altre cap guerriller del Berguedà, Marcel·lí Massana, deia d'ell: "En Ramon fou, sens dubte, el millor de tots nosaltres". Era un home alt, amb una gran força física. De cos ample i de fesomia enèrgica, ulls vius, front ample, amb un aire entre selvàtic i tímid. Era senzill i modest, amb una gran agilitat, per això, sembla que en cercles íntims era anomenat Jabalí. Des de molt jove va treballar amb el seu pare a les mines de Fígols, on s'afilià a la Confederació Nacional de Treballadors (CNT). El 18 de gener de 1932 va participar a la insurrecció de Fígols i, tot i que en un primer moment va aconseguir fugir de la Guàrdia Civil, acabà poc després a la presó quan va ser detingut a Barcelona per repartir propaganda, i va ser condemnat a quatre anys de presó. A la presó va aprendre a llegir i escriure. Poc després de sortir-ne va ser detingut de nou per haver perpetrat un atracament a una farmàcia de Castelló de la Plana. Amb l'aixecament militar contra la República, inici de la Guerra Civil, va ser alliberat pels propis treballadors de la presó, es va allistar a la columna de ferro valenciana, i va passar a lluitar al front de Terol fins el març del 1937 que va ser cridat a la 153 Brigada Columna Terra i Llibertat. Durant la guerra va ser "Comisario de

Abastecimientos" de la central tèrmica de Fígols i també responsable polític de la zona. Quan va acabar la Guerra Civil Espanyola va passar a França i va ingressar a l'escola d'activistes de Tolosa, on coneixeria els membres també llegendaris dels maquis Josep Facerias i Quico Sabater. Juntament amb altres llibertaris, va passar a organitzar la resistència llibertària a Catalunya, amb la creació de grups volants, que actuaven a l'un i altre costat dels Pirineus. A França era conegut com a Ramon Llaugí o capità Raymond, i va col·laborar amb la resistència francesa contra el nazisme fins la victòria dels aliats, moment en què va reprendre la lluita armada contra el franquisme en territori català. Feia de guia de la CNT, amb el nom de Ramon Llaugí, travessant en múltiples ocasions els Pirineus, tant per a transportar carregaments d'armes per als grups d'acció, com per a traslladar activistes a l'altre costat del Pirineus. Col·labora amb diversos grups de guerrillers, com els de Facerias, Massana i Quico Sabater. Ramon Vila creia que el sabotatge contra les torres d'alta tensió i instal·lacions de subministrament elèctric era l'única manera d'acabar amb el règim franquista, l'única opció al seu abast per acabar amb l'economia de l'estat. La seva última acció va ser el 2 d'agost de 1963 al terme municipal de Rajadell, proper a Castellnou, on entre les vies del tren i el mas de Can Jona, es van produir diverses explosions i van ser volades tres torretes de conducció d'energia elèctrica; la Guàrdia Civil, que va acusar a Ramon Vila dels fets, es va posar en estat d'alerta i més de dos-cents efectius es van distribuir per les rutes habituals de maquis i contrabandistes, disposats a capturar-lo. El dimecres 7 d'agost de 1963, poc després de la mitjanit, la Guàrdia Civil de la comandància 231 de Manresa, apostada a la Creu del Perelló, que fa de límit entre Castellnou i Balsareny, molt a prop del mas abandonat de la Creu, va disparar contra un sospitós, que va resultar ser Ramon Vila Capdevila.

Bibliografia

- AA.VV. (1986). Gran Enciclopèdia Catalana. Grup Enciclopèdia Catalana S.A. Barcelona.
- AA.VV. (2000). Exhumació, estudi i inhumació definitiva de les restes de Ramon Vila Capdevila. Quaderns científics i tècnics de restauració monumental Q12. Diputació de Barcelona. Barcelona.
- VILA ROVIRA, Pere (1991). Recull Històric. Castellnou de Bages. Ajuntament de Castellnou de Bages.
- www.sindominio.net/marxa-maquis

